

Kamienie milowe rozwoju transplantacji serca, płuc w Polsce - zabrzańskie doświadczenia i wyniki leczenia 880 chorych dorosłych i dzieci z nieodwracalnym uszkodzeniem serca, płuc

Marian Zembala

Śląskie Centrum Chorób Serca, ul. M.C. Skłodowskiej 9, 41-800 Zabrze, PL,
m.zembala@sccs.pl,
<http://www.sccs.pl>

Streszczenie: Budowa programu niewydolności serca i transplantacji serca, płuc wymaga wiele działań i determinacji w zakresie klinicznym, naukowym i organizacyjnym. Jednak najważniejszym elementem jest przygotowanie zespołu ludzi reprezentujących często różne dziedziny medycyny, wspólnie zajmującego się chorym w okresie przed-, około- i pooperacyjnym. Na przykładzie powstałego w 1985 roku w Zabrzu, z inicjatywy prof. Zbigniewa Religi i współpracowników programu niewydolności serca i transplantacji, oraz prawie 900 transplantacji serca, płuc w latach 1985-2011 autor przypomina najważniejsze wydarzenia w rozwoju programu, odnosząc je do wyników klinicznych, naukowych i organizacyjnych Śląskiego Centrum Chorób Serca w Zabrzu w zakresie transplantacji.

Słowa kluczowe: niewydolność serca, transplantacja, program niewydolności serca, program transplantacji

Abstract: The creation of heart failure and transplantation program demands a lot of work and determination from the clinical, scientific and organizational areas. Nevertheless the most important factor is an assembly of a team of different specialists, representing often many branches of medicine. Such team collectively attends to the patient in pre-, peri-, and postoperative period. On the example of the heart failure and transplantation program created by prof. Zbigniew Religa in Zabrze in 1985 and almost 900 heart transplantations during 1985-2011 the author points out the main and most important events in the development of the program, referring them to clinical, scientific and organizational results of the Śląskie Centrum Chorób Serca w Zabrzu in the field of transplantology.

Keywords: heart failure, transplantation, heart failure program, heart transplant program